

Létejte levně!

Nízkonákladové letecké společnosti se vehementně tlačí na zavedené

Pavel Hrbáček

Letecká doprava je všeobecně uznávaná jako nejrychlejší, ale také jako nejdražší způsob přepravy vůbec. Vždyť kolik energie je třeba vynaložit jen pro to, aby těžké letadlo vzlétlo. I z těchto důvodů nikdo nepředpokládal, že by se letadlem dalo cestovat za ceny, které spíše odpovídají cenám dálkové autobusové přepravě. A přece je to možné.

Takzvané nízkonákladové letecké společnosti vznikly v 70. letech minulého století v USA. Základní princip jejich podnikání spočívá v orientaci na zákazníky, pro které je hlavním kritériem cena. Neznamená to ovšem, že by používaly zastaralou techniku anebo se automaticky jednalo o malé společnosti. Právě naopak – jedny z největších objednávek na nová letadla od Airbusu a Boeingu pocházejí právě od nízkonákladových dopravců, např. od Ryanairu. Přestože se tyto firmy v Evropě objevily až po liberalizaci trhu v Evropské unii koncem devadesátých let, způsobily během poměrně krátké doby menší revoluci ve zdejší letecké dopravě.

Kdo je na trhu?

Jedním z prvních byl irský Raynair, který si po počáteční nedůvěře získal řadu zákazníků a dnes již představuje významnou evropskou společnost. Linky této (ale i ostatních společností) vedly především do destinací v západní Evropě. V roce 1999 začala do Prahy jako první létat britská Go. Po ní postupně přišly další a v současné době je Praha v nabídce osmi nízkonákladových dopravců. Kdysi první Go však dnes již neexistuje, firma byla pohlcena britským konkurentem easyJet, který se tak stal největší evropskou firmou v oboru. České zákazníky může určitě těšit zájem o Prahu, který stlačuje ceny letenek na co nejnižší úroveň. Zajímavé je, že o destinace do ostatních postkomunistických zemí ve střední Evropě není zdaleka tak velký zájem. Bratislavu má jako své mateřské letiště první středoevropský dopravce SkyEurope, z Varšavy začal nedávno létat Air Polonia. V Budapešti jsou zase Germanwings a opět SkyEurope.

Proč jsou ceny nízké?

A jak je vlastně možné, že jsou ceny u těchto dopravců tak nízké? Je to důsledek hned několika faktorů. V první řadě jsou z distribuce a prodeje letenek vyřazeni zprostředkovatelé a zákazník si cestu zakupuje přímo u dopravce. Cena tak není zvýšena o částku, kterou by požadovala např. cestovní kancelář. Nákup letenek se navíc uskutečňuje prostřednictvím internetu. Tím firmy mj. šetří velké prostředky, které by musely vynaložit na zahraniční zastoupení a provoz kanceláří. Zákazník také nezískává v ceně letu další návazné služby, jako je např. občerstvení. U většiny společností je lze ovšem zvlášť dokoupit. Další cestou ke snižování provozních nákladů je používání co nejmenšího počtu různých modelů letadel, tak jak to dělá např. evropská jednička easyJet. S nízkou cenou to ovšem není tak jednoduché. Na rozdíl od klasických aerolinek, kde si zákazník nejčastěji kupuje zpáteční letenku, u nízkonákladového dopravce kupujete letenku jen v jednom směru. Samozřejmě, že lze zároveň koupit i zpáteční cestu. Ceny se však liší za jednotlivé lety a to i velmi podstatným způsobem. Nejdříve jsou totiž nabízeny nejlevnější místa (ty jsou právě za ty velmi výhodné ceny, které způsobily takovou popularitu tohoto způsobu

dopravy) a pokud chcete letět co nejlevněji, musíte si je často zakoupit i několik měsíců předem. Až později jdou do nabídky i dražší letenky na lepší místa. Navíc se liší ceny i dle směru a času odletu. Díky tomuto systému se můžete setkat i s takovou situací, kdy cesta do Londýna vás bude stát cca. 300 Kč a směr z Londýna do Prahy přitom bude za 2000 Kč (bez letištních poplatků).

Ani nízkonákladoví dopravci nemají všechny výhody na své straně. Jednou z nevýhod je fakt, že zpravidla létají na letiště, které jsou více vzdálena od hlavních destinací, např. Stansted je přes 50 km od Londýna. Důvodem je snižování nákladů – menší letiště si zpravidla účtují nižší ceny za servis letadel a letištní poplatky jsou také menší. Další nevýhoda (ale spíše než o nevýhodu, se jedná o vlastnost, plyne z faktu, že lety jsou prodávány samostatně. To znamená, že pokud se chcete dostat do destinace, do které neletí spoj přímo z Prahy, musíte kombinovat lety. Ty se však prodávají zvlášť, tj. za různě výhodné ceny (ne vždy je pro obě části letu dostupná velmi nízká cena ve stejném okamžiku) a také vám nikdo nezaručí, že letadla na sebe v případě zdržení počkají, protože tyto lety na sebe a priori nenavazují. Tato skutečnost se dá ovšem obrátit i ve výhodu. Můžete např. strávit jednu noc ve Stuttgartu a teprve další den letět např. do Barcelony. Nebo se lze levně dostat do Londýna a odtud využít spoj do exotického místa, který z Prahy neletí (anebo je znatelně dražší). Nízkonákladoví dopravci se také v případě odložení letu o své pasažéry nepostarají v takové šíři, jako klasičtí dopravci, ale s tím je třeba při nižší ceně počítat.

Kam se dá z Prahy vyrazit?

Možných cílů není zase až tak málo, většina jich je však v západní Evropě. Určitě největší hustota provozu i nejsilnější konkurence panuje na lince z Prahy do Velké Británie. Na této trase létá jak ČSA a British Airways, tak několik nízkonákladových dopravců. Ti však většinou míří do letišť mimo Londýn. Např. na letiště East Midland, Cardiff a Manchester vás dopraví britská bmiBaby (www.bmibaby.com). Z nich svými linkami pokrývá také cíle ve Španělsku, Itálii, Irsku, Holandsku, Francii a samozřejmě v rámci Velké Británie. Již několikrát zmiňovaný easyJet (www.easyjet.com) létá z Prahy na letiště Bristol, Stansted, East Midlands a Newcastle. Celkem má v nabídce 39 různých míst z celé Evropy. Nejvíce spojí je v rámci Velké Británie, potom do Francie, Španělska, Itálie, Švýcarska a do dalších zemí. Do Leedsu se lze dopravit s jet2 (www.jet2.com), který má mj. hodně letů do Španělska. Do Southamptonu zase létá společnost flyBe (www.flybe.com). Ta má vedle Británie ve své nabídce Francii, Španělsko a Rakousko. Jak je vidět z předchozích řádek, Spojené království bude asi velmi oblíbené místo mezi cestovateli. Kdo se chce ovšem vydat jiným směrem, nemusí zoufat. Německý dopravce Germanwings (www.germanwings.com) nabízí spoje do Stuttgartu a Kolína nad Rýnem. Odtud můžete využít letů z další nabídky společnosti, která zahrnuje např. Španělsko, Řecko a řadu míst ve střední Evropě. Dalším oblíbeným cestovatelským cílem je Itálie, kam z Prahy létá Volareweb (www.volareweb.com). S ním se dostanete do Milána a Benátek, odkud můžete se stejnou společností cestovat do destinací na jihu Apeninského poloostrova, na Sicílii, Korsiku či do Španělska. Pokud dáváte přednost chladnějším krajům, třeba využijete nabídky dopravce Snowflake (www.flysnowflake.com), který nabízí let do Stockholmu. Tato firma létá do několika míst, které nejsou v nabídce ostatních nízkonákladových dopravců, např. Turecka, do států bývalé Jugoslávie, Bejrútu. Levně se dá letět nejen do daleké ciziny, vždyť z Bratislavy a Košic létá slovenský SkyEurope

(www.skyeurope.com). Komu se tak nechce jet do slovenských Tater autem či vlakem, může využít jeho spoje do Košic. Mezi další místa, kam společnost dopravuje, patří hned několik destinací v Chorvatsku, dále Itálie, Německo, Zurich, Paříž a Londýn.

Závěrem

Jak je vidět z krátkého přehledu destinací, nízkonákladová konkurence se objevuje především na těch spojích, kde létá větší počet turistů. Představitelé klasických leteckých společností často tvrdí, že tyto firmy pro ně nepředstavují hrozbu. Poukazují na fakt, že jejich zákazníci se rekrutují z jiných skupin, než ti, kteří využívají nízkonákladových dopravců. Ti tak prý více ohrožují dálkové autobusové linky. Na druhé straně je pravda, že i ČSA musela znatelně snížit své ceny u těch spojů, na kterých se objevila tato konkurence. Plány rozvoje ČSA ovšem obsahují i možnost vytvoření vlastní dceřiné společnosti (zřejmě nákupem existujícího charterového přepravce Travel Servis), která by fungovala na principech nízkonákladových dopravců. Jaké cenové podmínky a destinace by tato firma nabídla je však zatím neznámé, ale určitě by dále rozšířila možnosti levné letadlové dopravy v České republice.